6. อภิปรายผล

คุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้นำชุมชนในจังหวัดน่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ =3.98) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะทางด้านเทคนิคงาน (Technical skill) ทักษะทางด้านเทคนิคคน (Human skill) และทักษะทางด้านความคิด (Conceptual skill) อยู่ในระดับมาก คุณลักษณะภาวะผู้นำทั้ง 3 ประการนี้ เป็นคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้นำชุมชนในจังหวัดน่าน ก็คือ ทักษะของผู้บริหาร ในยุคปัจจุบันเราต้องยอมรับว่าผู้บริหารต้องทำงานหนักกว่าในอดีต จะต้องพัฒนาตนเองหลายด้านกว่าในอดีต เนื่องจากเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร จึงจำเป็นต้องเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆตลอดเวลา ผู้บริหารในยุคปัจจุบันจะต้องเรียนรู้งานด้านประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ตนเองและองค์กร ผู้บริหารที่ดีต้องเป็นคนที่ต้องอดทนต้องแรงเสียดทานซึ่งมีมากกว่าในอดีตสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธงชัย สิงอุดม** ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในเขตปกครองครองคณะสงฆ์ภาค 8 ผลการวิจัย พบว่า 1 สภาพทั่วไปของการมีภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 8 พบว่าได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการด้านการมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มองสภาพการณ์ออก 2) ภาวะผู้นำด้านความชำนาญในงาน 3) ภาวะผู้นำด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดี และการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักธรรมสังฆโสภณสูตร อยู่ในระดับมากทั้งหมด และ ภาวะผู้นำด้านการมีปัญญา/ความสามารถ(วิยตโต) ภาวะผู้นำด้านการเป็นผู้มีระเบียบวินัยดี (วินีโต)ภาวะผู้นำด้านความแกล้วกล้า/กล้าหาญ(วิสารโท) ภาวะผู้นำด้านการรักษาความถูกต้องในสิ่งที่ถูกที่ควร (ธัมมานุธัมมปฏิปันโน) อยู่ในระดับมาก (Thongchai Sing-udom, 2556) สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ** ได้ทำการวิจัยเรื่อง“การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของคณบดี” ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของคณบดี สอดคล้องกับพฤติกรรมในแต่ละบทบาทมีจำนวน 48 คุณลักษณะ จัดกลุ่มคุณลักษณะภาวะผู้นำเป็น 4 ด้าน คือ คุณลักษณะผู้นำด้านบริการ คุณลักษณะผู้นำด้านวิชาการ คุณลักษณะผู้นำด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะผู้นำด้านคุณธรรม และจริยธรรม (Somboon Sirisunhirun, 2557)

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงพุทธเพื่อบูรณาการพัฒนาชุมชนในจังหวัดน่าน พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง (r=0.830) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และทักษะการบริหารมีความสัมพันธ์ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง (r=0.788) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ในขณะเดียวกันหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนามีส่วนช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้นำมีหลักในการปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น หลักพุทธธรรมสำหรับพัฒนาภาวะผู้นำแล้วนับว่าเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญมาก เพราะว่าผู้นำจำเป็นต้องมีหลักธรรมประจำตัวในการมีชีวิตอยู่ในสังคม และมีความหมายต่อสังคม หลักสัปปุริสธรรม 7 เป็นหลักธรรมของสัตบุรุษธรรม ที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ ธรรมที่เป็นข้อปฏิบัติของคนดี สัตบุรุษ หมายถึง คนที่มีความประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ คือ มีพฤติกรรมถูกต้องตามทำนองคลองธรรมหรือเรียบร้อยดีไม่มีโทษ เป็นผู้มีจิตสงบระงับจากบาปอกุศลธรรม ไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่นให้ได้รับความเดือดร้อนมา ซึ่งจะสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาความเป็นอยู่ของคนในชุมชน หลักสัปปุริสธรรม 7 ประกอบด้วย